

УДК 281.95:271 (477.83) «1908»

DOI:

Юрій СТЕЦИК,
orcid.org/0000-0003-1795-687X
доктор історичних наук,
професор кафедри історії України та правознавства
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
(Україна, Дрогобич)
stetsyk_u_o@ukr.net

Богдан ПАНЬКІВ,
orcid.org/0000-0001-6840-8318
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет історії, педагогіки та психології
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
(Україна, Дрогобич)
pankivbogdan0901@gmail.com

БРОНИЦЬКА ПАРАФІЯ В ОПИСАХ ДЕКАНАЛЬНОГО ВІЗИТАТОРА ТА ПАРОХА 1908 р.

У статті розглянуто інформаційний потенціал деканальної візитації 1908 р. та статистично-описові повідомлення пароха, які увійшли до шематизму Перемишльської греко-католицької єпархії за 1908 р. Співставлення цих повідомлень дозволяє розкрити різні аспекти функціонування «парафіяльної цивілізації» на прикладі окремо взятого села Брониця. Незважаючи на умови бездержавності місцевій українській громаді вдалося самоорганізуватися та побудувати два парафіяльні храми, які стали не тільки локальними духовними осередками, але й центрами культурно-просвітницького та громадського життя парафіяльної людності. Адже при храмах утворюється цілий ряд мирянських релігійних інституцій: церковне братство, братство тверезості. Поруч із храмом функціонує школа, яка провадить християнське виховання учнівської молоді. Місцевий парох посідає статус державного службовця: при храмі створена парафіяльна канцелярія, де провадяться метричні книги (хрещення, шлюбу, смерті).

До обслуговування парафіяльних храмів залучаються не тільки парох і дяк, але й миряни, які виконують обов'язки провізорів, паламарів та церковних братчиків. Для духовної просвіти парафіян місцевий священноєрей комплектував при храмі парафіяльну бібліотеку. Місцевий парох перед призначенням на броницьку парафію отримав відповідну богословську освіту та пройшов добру душпастирську практику по різних парафіяльних осередках Перемишльської греко-католицької єпархії. Відповідно до повідомлень деканального візитатора релігійне життя на парафії відзначалося певними здобутками. Поміж парохом та парафіяльною людністю діяло взаєморозуміння і жодна із сторін не висловила своїх претензій один до одного. Навпаки парафіяни, які емігрували до Америки, не втрачали свого духовного зв'язку із рідною парафією, де вони отримали церковні таїнства хрещення та шлюбу, оскільки щедро жертвували із своїх заробітків кошти на ремонт та розбудову місцевих святинь.

Представлено огляд новітніх краєзнавчих праць, які відзначаються загальною фрагментарністю щодо розкриття історичного минулого діючих парафіяльних храмів. Віднайдено та запроваджено до наукового обігу протокол деканальної візитації за 1908 р., який доповнено статистично-описовим повідомленням місцевого пароха, яке увійшло до шематизму Перемишльської греко-католицької єпархії за цей же рік. Встановлено час, місце та авторство укладення протоколу візитації. Реконструйовано загальні біографічні відомості про місцевого парафіяльного отця Мирона Чирнявського. Подано загальну характеристику його душпастирської та адміністративної праці у візях деканального комісара. Встановлено загальну та похрамову чисельність парафіяльної людності. Визначено представників інших віровизнань, які проживали на території парафії, однак через малочисельність не спромоглися побудувати власних сакральних об'єктів. Встановлено дати побудови парафіяльних храмів. Окреслено розміри церковних земель володінь та прибутки від них. Визначено джерела фінансування пароха та дяка. З'ясовано постать світського патрона та його роль у розвитку

парафії. Окреслено внесок місцевих трудових емігрантів у розбудову парафіяльних храмів. З'ясовано роль церковнослужителів у функціонуванні місцевої школи. Окреслено перспективи подальших джерельних пошуків.

Ключові слова: візитація, декан, опис, парох, церква.

Yuriy STETSYK,

orcid.org/0000-0003-1795-687X

PhD hab. (History),

*Professor of the Department History of Ukraine and law
of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Ukraine, Drohobych)
stetsyk_u_o@ukr.net*

Bogdan PANKIV,

orcid.org/0000-0001-6840-8318

*applicant of the second (magister's) level of higher education,
Faculty of History, Pedagogy and Psychology
of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Ukraine, Drohobych)
pankivbogdan0901@gmail.com*

BRONYTSKA PARISH IN DESCRIPTIONS OF THE DEAN'S VISITOR AND PASTOR 1908

The article examines the informational potential of the dean's visitation in 1908 and the statistical and descriptive reports of the parish priest, which were included in the schematism of the Przemyśl Greek Catholic Diocese for 1908. The comparison of these reports allows us to reveal various aspects of the functioning of the "parish civilization" on the example of the single village of Bronytsia. Despite the conditions of statelessness, the local Ukrainian community managed to self-organize and build two parish churches, which became not only local spiritual centers, but also centers of cultural and educational and public life of the parish population. After all, a number of lay religious institutions are formed at the temples: church brotherhood, brotherhood of sobriety. Next to the church there is a school that provides Christian education for students. The local parish priest has the status of a civil servant: a parish office was created at the church, where registers (baptisms, marriages, deaths) are kept.

Not only the parish priest and deacon are involved in the maintenance of parish churches, but also lay people who perform the duties of stewards, palamars and church brothers. For the spiritual enlightenment of the parishioners, the local priest completed the parish library at the church. Before being appointed to the parish in Bronytsia, the local parish priest received an appropriate theological education and completed good pastoral practice in various parish units of the Peremyshl Greek Catholic Diocese. According to the reports of the dean's visitor, religious life in the parish was marked by certain achievements. There was mutual understanding between the parish priest and the parishioners, and none of the parties expressed their claims to each other. On the contrary, the parishioners who emigrated to America did not lose their spiritual connection with their native parish, where they received the church sacraments of baptism and marriage, as they generously donated funds from their earnings for the repair and construction of local shrines.

An overview of the latest local history works is presented, which are characterized by general fragmentation in revealing the historical past of active parish churches. The protocol of the deanery visitation for 1908 was found and introduced into scientific circulation, which was supplemented with a statistical and descriptive report of the local parish priest, which was included in the schematism of the Peremyshl Greek-Catholic diocese for the same year. The time, place and authorship of the conclusion of the visitation protocol have been established. General biographical information about the local parish priest Myron Chyrniavskiy has been reconstructed. A general description of his pastoral and administrative work in the visions of the dean's commissar is given. The total and post-temple population of the parish population has been established. Representatives of other faiths who lived on the territory of the parish were identified, but due to their small number, they did not manage to build their own sacred objects. The dates for the construction of parish churches have been established. The size of church land holdings and profits from them are outlined. Sources of funding for the parish priest and deacon have been identified. The figure of the secular patron and his role in the development of the parish have been clarified. The contribution of local labor emigrants to the construction of parish churches is outlined. The role of church officials in the functioning of the local school has been clarified. Prospects for further source searches are outlined.

Key words: visitation, dean, description, pastor, church.

Постановка проблеми. В сучасних умовах відродження та розбудови

парафіяльних храмів постає необхідність у вивченні історичного минулого парафій як первинних ланок церковної організації. Адже в умовах тривалої бездержавності українського народу церква допомагала у самоорганізації української громади. У парафіяльній канцелярії провадилися актова документація, яка супроводжувала життя людини від її народження аж до смерті (метричні книги народження, одруження, смерті). Місцевий парох ставав промотором організації не тільки християнського життя парафіян, але й загалом культурно-освітнього розвитку населеного пункту. Завдяки активній громадській діяльності парафіяльного духовенства вдалося зберегти не тільки свою конфесійну, але й етнічну ідентичність.

Аналіз досліджень. Історія парафіяльних храмів села Брониця, що на Дрогобиччині, залишається до сьогодні не дослідженою у церковному краєзнавстві (Слободян, 1998; Blazejowskyj, 1995). Сучасні дослідники краю зібрали та узагальнили підставовий фактологічний матеріал, який потребує верифікації та джерельного підтвердження (Пастух, 2012). Адже більшість розповідей побудовані на спогадах та припущеннях, які потребують уточнення та конкретизації. Започатковані нами джерельні публікації дозволяють заповнити ці прогалини (Паньків, 2020; Паньків, 2021; Стецик, 2021). Адже віднайдений та запроваджений нами архівний матеріал дозволяє більше дізнатися про життя броницької парафії в минулому та простежити послідовне нагромадження в упосаженні парафіяльних храмів (Шематисм, 1908; Шематизм, 2014).

Метою статті – встановити інформаційний потенціал протоколу деканальної візитації та статистичних повідомлень місцевого пароха для вивчення історії та релігійної культури парафіяльних храмів села Брониця, яка у розглядуваний період юрисдикційно належала до Мокрянського деканату Перемишльської греко-католицької єпархії.

Виклад основного матеріалу. До нашого часу зберігся цілий корпус архівних матеріалів церковного походження, які потребують вивчення та запровадження до наукового обігу. Найбільш комплексним видом церковної документації є протоколи візитацій: єпархіальні (1743 – 1843 рр.) та деканальні (1901 – 1919 рр.). Ці протоколи належать до актових джерел інформації, оскільки укладалися за строго визначеним формуляром документа. Наведені в них відомості відповідають об'єктивності, оскільки записувалися візитаційною комісією безпосередньо при обстеженні парафіяльних храмів.

Документ дозволяє встановити час, місце та авторство його створення (29 червня 1908 р., с. Дорожів, о. Андрій Децко, намісник Мокрянського деканату) (АРР АВГК: 278). Протокол написаний тогочасною діловою мовою – «язичієм», яке побудувало у Галичині впродовж другої половини ХІХ – початку ХХ ст. і активно використовувалося при укладенні церковної документації. При публікації протоколу деканальної візитації зберігаємо особливості тогочасного правопису.

На перший погляд, досить фрагментарні відомості протоколу візитації не дозволяють розглянути всієї історії храму. Однак, допомагають створити загальне уявлення про реальний стан парафіяльного уряду та храму. Загальні

біографічні відомості про пароха о. Мирона Чирнянського, які доповненні характеристиками його діяльності на парафії: утримання храму, відправлення богослужінь та уділення Святих Тайн, провадження документації парафіяльної канцелярії, догляд за парафіяльними будинками, облік фінансового становища парафії (прибутків та видатків), залучення мирян до церковного служіння (пресвітер, співак, паламар). Загалом про пароха подана позитивна характеристика: ретельно виконує свої обов'язки та є добрим прикладом для парафіян (APP ABGK: 275).

Отець-парох Мирон Чирнянський (народився у 1871 р., здобув духовну освіту, ієрейські свячення отримав у 1895 р., був одружений, мав двох дітей). Перед приходом на броницьку парафію провадив душпастирську працю по різних місцевостях Перемишльської греко-католицької єпархії: Крамна (Яслинський деканат, 1896 – 1897 рр.), Новиця (Горлицький деканат, 1897 – 1898 рр.), Воцанці (Рудківський деканат, 1898 – 1899 рр.), Лужок Долішній (Дрогобицький деканат, 1899 – 1901 рр.). У броницькій парафії отець Мирон прослужив не довгий час (1901 – 1910 рр.), оскільки помер (23 грудня 1910 р.) у досить молодому віці (39 років) і похований на місцевому цвинтарі (Błazejowskyj, 1995: 617).

Відповідно до повідомлень пароха, станом на 1908 р. броницька парафія нараховувала 1800 вірних: до матірнього храму належало 913 осіб, а до філіальної церкви – 887 греко-католиків. У її віддані перебували два дерев'яні храми: матірній (основний, св. арх. Михаїла, дерев'яний, побудований і освячений у 1903 р. на території Брониці Долішньої, який у 1904 р. візитований перемишльським греко-католицьким владикою Констянтином Чеховичем) та дочірній (філіальний, св. Василя Великого, побудований 1874 р. на території Брониці Горішньої на відстані три із половиною кілометри від матірньої церкви). До церковний землеволодінь належали орне поле – 80 моргів та сіножать – 26 моргів. Прибуток із поля становив 527 крейцерів 70 сотиків. Дяк отримував платню із церковних прибутків. Заробіток пароха складався із двох складових: виплата із церковної каси – 824 крейцери 22 сотики та доплата із державного релігійного фонду – 170 крейцерів 66 сотиків. Парох сплачував податок із особистих прибутків у розмірі 15 крейцерів 20 сотиків. Патронат над парафіяльними храмами належав Софії Стржелецькій, місцевій землевласниці, яка не втручалася у церковні справи, а навпаки матеріально підтримувала функціонування храмів.

Частина парафіян, через злидні та малоземелля, покинула рідну парафію та вдалася до трудової міграції в Америку. На 1908 р. парох нарахував 160 осіб, які поїхали в чужину і згодом отримавши певні фінансові прибутки спромоглися поділитися своїми прибутками, склавши пожертви на побудову іконостасів як при матірньому, так і дочірньому храмах.

На території парафії, окрім згаданих греко-католиків, проживали люди іншого віровизнання: 10 римо-католиків, 2 протестанти, 83 юдеї, які не спромоглися побудувати власних святинь.

На парафії діяла державна двохкласна школа із українською мовою навчання. За підрахунками пароха в ній навчалася 298 учнів, які проживали у

двох частинах парафії (Брониця Горішня, Брониця Долішня). Хоча школа вже у розглядуваний період була світським навчальним закладом, проте в ній викладалася катехитична наука та церковний спів місцевим парохом та дяком (Шематись, 1908: 224).

Висновки. Таким чином, запропонований для ознайомлення протокол деканальної візитації дозволяє взагальному охарактеризувати постать місцевого пароха, окреслити основні вимоги, які висувалися церковною ієрархією щодо його душпастирського служіння. Неабияке значення має огляд матеріального забезпечення храму та парафіяльної канцелярії. Іменний потенціал протоколу дозволяє визначити участь місцевого мирянства у церковному служінні. Узагальнена характеристика візитатора дає можливість сформулювати уявлення про християнську культуру парафіяльної людності, яка віддано працювала для потреб храму, дбаючи про його оновлення.

Перспективний напрямок дослідження вбачаємо в опрацюванні та запровадженні до наукового обігу документального корпусу протоколів візитацій парафіяльних храмів села Брониця, який дозволить простежити зміни в організації релігійного життя окремо взятої «парафіяльної цивілізації», які відобразилися у створенні мирянських інституцій та громадських заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

- Паньків, 2020. – Паньків Б. Протокол деканальної візитації храму Св. Арх. Михаїла с. Брониця (1901 р.) // *Збірник наукових праць студентів історичного факультету* / За ред. проф. Леоніда Тимошенка, доц. Володимира Галика. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2020. Випуск X. С.49–56.
- Паньків, 2021 – Паньків Б., Стецик Ю. Деканальне візитування парафіяльних храмів села Брониця (1907 р.) // *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 39. Том. 1. С. 42 – 49.
- Пастух, 2012 – Пастух Р., Сов'як П., Шимко І. Дрогобиччина свідки епох. Енциклопедична книга-альбом. Дрогобич: Коло, 2012. 488 с.
- Слободян, 1998 – Слободян В. Церкви України. Перемиська єпархія. Львів, 1998. 760 с.
- Стецик, 2021 – Стецик Ю., Паньків Б. Духовенство парафії села Брониця (1828 – 1944 рр.): біографічний огляд // *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 40. Том. 1. С. 48 – 52.
- Шематись, 1908 – Шематись всего клира греко-католического епархій соединенных Перемиской, Самборской и Сяноцкой на рокъ воль Рожд. Хр. 1913. Перемишль, 1908. 418 с.
- Шематизм, 2014 – Шематизм Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ. Дрогобич: Коло, 2014. 1018 с.
- APP ABGK – Archiwum Państwowy w Przemyślu. Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego w Przemyślu. Sygn. 5830. S. 275 – 278.
- Blazejowskyj, 1995 – Blazejowskyj D. Historical sematism of the eparchy of Peremyśl including the Apostolic Administration of Lemkivscyna (1828 – 1939). Lviv : Kamenyar, 1995. 1008 s.

REFERENCES

- Pankiv, 2020 – Pankiv B. Protokol dekanalnoi vizytatsii khramu Sv. Arkh. Mykhaila s. Bronytsia (1901 r.) [Protocol of the dean's visitation of the church of St. Arch. Michael in the village of Bronicja (1901)] // *Zbirnyk naukovykh prats studentiv istorychnoho fakultetu* / Za red. prof. Leonida Tymoshenka, doc. Volodymyra Halyka. Drohobych: Vydavnychiy viddil DDPU imeni Ivana Franka, 2020. Vypusk X. S.49–56 [in Ukrainian].
- Pankiv, 2021 – Pankiv B., Stetsyk Y. Dekanalne vizytuvannia parafialnykh khramiv sela Bronytsia (1907 r.) [Decanal visitation of parish churches in the village of Bronicja (1907)] // *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka* / [redaktory-uporiadnyky M. Pantiuk, A. Dushnyi, I. Zymomria]. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2021. Vyp. 39. Tom. 1. S. 42 – 49 [in Ukrainian].
- Pastukh, 2012 – Pastukh R., Soviak P., Shymko I. Drohobychchyna svidky epokh. Entsyklopedychna knyha-albom [Drohobych witnesses of epochs. Encyclopedic book-album]. Drohobych: Kolo, 2012. 488 s. [in Ukrainian].

- Slobodian, 1998 – Slobodian V. Tserkvy Ukrainy. Peremyska yeparkhiia [Churches of Ukraine. Diocese of Peremyshl]. Lviv, 1998. 760 s. [in Ukrainian].
- Stetsyk, 2021 – Stetsyk Y., Pankiv B. Dukhovenstvo parafii sela Bronytsia (1828 – 1944 rr.): biohrafichnyi ohliad [The clergy of the parish of the village in Bronycja (1828 – 1944): biographical review] // *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka* / [redaktery-uporiadnyky M. Pantiuk, A. Dushnyi, I. Zymomria]. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2021. Vyp. 40. Tom. 1. S. 48 – 52 [in Ukrainian].
- Shematyzm, 1908 – Shematyzm vseho klyra hreko-katolycheskoho yeparkhii soiodynnykh Peremyskoy, Samborskoy y Sianotskoy na rok vod Rozhd. Khr. 1908 [Schematism of the entire clergy of the Greek Catholic dioceses of the united Peremyshl, Sambor and Syanok on the Rock from Birth. Chr. 1908]. Peremyshl, 1908. 418 s. [in Ukrainian].
- Shematyzm, 2014 – Shematyzm Sambirsko-Drohobytskoi yeparkhii UHKTs [Schematism of the Sambir-Drohobych Eparchy of the UGCC]. Drohobych: Kolo, 2014. 1018 s. [in Ukrainian].
- APP ABGK – Archiwum Państwowy w Przemyślu. Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego w Przemyślu. Sygn. 5830. S. 275–278 [in Ukrainian].
- Blazejowskyj, 1995 – Blazejowskyj D. Historical sematism of the eparchy of Peremyshl including the Apostolic Administration of Lemkivscyna (1828–1939). Lviv : Kamenyar, 1995. 1008 s. [in English].

Документ

ПРОТОКОЛЬ отправленого посьщенія деканального Церкви вь Броници деканомь о. Андреем Децко дня 27 червня 1908

§. I. Душпастырь.

Вь приходь Броница исповняе душпастырство самостоятельно
Всч. о. Миронь Чирняньскій вь свойствь пароха
рожденный року 1871 рукоположенный року 1895
на мьстци оть року 1901 женатый и отець 2 дьтей.

§. II. Церковь.

Нижше подписанный поклонившись Найсвятъйшимь Тайнамь, обучивши згромадженыхь прихожань о намьренію посьщенія деканального, приступилъ къ насльдованію сльдующихь предметовь:

1. Чи кивоть чисто удержуеся, частки Пренайсвятъйшихь Таинь чи вь количествь потребномь для хорыхь находятся, чи що 14 дней обновляти звикли? – Кивоть визолочень вь серединь, чисто удержуеся, частки Найсв. Таинь вь достать числь количествь находятся и звикли що 14 дней обновлятися.
2. Мирница чи находится, чи отновлено миро Святое? – мирница находится и св. миро оновлено.
3. Колько находится Чашей, чи добре позолоченіи? – 3.
4. Колько есть фелонь вь добромь стань? – 10.
5. Чи позначены вышитыми числами деканального инвентаря? –
6. Колько стихарь? – 7
7. Колько поясовь? –
8. Колько побочныхь олтаревь? – нема.
9. Колько якого храму? – матер. св. Арх. Михайла, а вь дочер. св. Василя Великого.

10. Чи знаходиться на всьхь антиминосъ? – Суть антиминосъ въ обохъ церквахъ.
11. Проскомедія и молитвы по причащенію чи находятъся? – суть.
12. Чи суть всь книги литургическіи, и въ якомъ стань? – суть в добримъ складѣ.
13. Чи нема образовъ неприличныхъ? – нема.
14. Церковь въ якомъ стань? – матерна нова, побита бляхою проста, а дочерна також бляхою крита.
15. Звоница въ якомъ стань? – при дочерной въ добромъ стань, нова мурована при матерной церкви вч. 1907 р.
16. Кладбище – чи есть досыть мьстця, чи обгородженный? Засадженный деревомъ? – Есть досыть мьстця, деревьями засаджене.
17. Домъ школьный чи есть? – въ дужь лихомъ стань.

§. III. Священнодѣйствіе.

Прихожанамъ предложено:

Якъ ся заходить священникъ и чи не творить якои соблазни? – не творять ніякои соблазни.

1. Чи Богослуженіе рано и вечеръ въ своемъ чась по правиламъ церковнымъ отправляеся? – по правиламъ церковнымъ отправляеся.
2. Слово Боже чи проповьдуеся въ чась Службы Божой и наука катехитична чи преподаеся въ Недель и Свята? – проповьдае и научае.
3. Чи Душстаровникъ завозванный до хорого безъ проволоки поспышае? – поспышая безъ проволоки.
4. Чи отправили прихожане Сповдь пасхальную? – отправили всь.
5. Чи въ Церкви прихожане прилично и побожно Богослуженію присутствуютъ? – побожно.
6. Чи приходникъ парохіянъ своихъ въ опредѣленныхъ часахъ посьщае? – посьщае разь въ роць.
7. Чи не мають жадобы якой противо своему приходнику касательно перетьганія на належитости зъ права епитрихия, або частого отдаленія изъ льстця своего прихода? – ніякои жалоби не мають.
8. Чи не находятъся дикіи малженьства, або чи не дьются публичніи соблазни? – нема.
9. Чи не пересьджують прихожане въ чась якого Богослуженія въ корчмахъ и отъ работъ тяжкихъ въ Недель и Свята не воздержуются? – не пересьджують въ корчмахъ и отъ работъ воздержуются.
10. Чи порядно отбуваеся стражь ночная коло церкви? – при матер. и при дочер. церкви сторож рочно угоджений.
11. Чи заведено Братство церковное, и колько числить членовъ? – при дочерной церкви оба брацтва получени разом и мають членовъ 180.
12. Чи заведено товаришество мьрности, и колько членовъ? – При матерной такъ сяко получено разомъ мае членовъ 186 и есть безъ статутовъ.
13. Чи посылають родичи дѣтей на катехитичну науку? – посылають.
14. По здыланомъ испытъ якои обявился успьхъ? – дужь доброй.
15. Чи не мае гдещо приходникъ примьтити? – не мае.

16. Чи не мають що прихожане внести? – не мають.
17. Чи есть инвентарь деканальный? –
18. Що прибуло до Церкви сего року? – в дочерн: паук за 800 к., фелонь за 160 к., стихарь за 24 к. и льхтарка до больних 20 к. – все тое жертва изь Америки.
19. Котрії суть знакомитшіи благодѣтели церкви? – всь складають добровольни жертви на иконостась такъ в матер. якъ и в дочер. церкви.
20. Чи не отступилъ кто отъ своего греч. к. обряда? – нікто.

§. IV. Акта приходскіи.

1. Где переховуються метрики и прочіи акта приходскіи? - вь канцеляріи парохіальной.
2. Спись всьхъ актовъ чи находится? – есть.
3. Чи находится спись всьхъ періодичныхъ подань? – нема.
4. Метрики якъ проваджены? – вь лат. язиць.
5. Чи пишутся при свѣдкахъ? – при свѣдкахъ пишуться.
6. Чи заховуются приписи при помершихъ? – заховуются.
7. Чи заховуются приписи при войсковыхъ? – заховуются.
8. Протоколь дѣйствій (Questions Protokoll)? – есть.
9. Протоколь розпоряджень чи провадится? – нть.
10. Протоколь школьный? – нть.
11. Протоколь Св. Службъ фундушовыхъ? – есть.
12. Протоколь Службъ божихъ приватныхъ? – есть.
13. Протоколь побиранныхъ нележитостей права епитрахильного? – есть.
14. Протоколь оповѣдей? – есть.
15. Протоколы предслюбніи вь якомъ стань? – вь добромъ стань.
16. Друкованы курренды зь року 1857? – нема.
17. Книга конскрипції? – есть.
18. Чи вообще акта парохіальни вь порядку? – вь належитомъ порядку.
19. Библиотека парохіальна колько мьститъ вь собѣ книгъ? – 15 томов.

§. V. Будынки парохіальніи.

1. Вь якомъ стань домъ мешкальный приходскій? – отновлень вь р. 1906.
2. Будынки господарскіи прихода? – вь добромъ.
3. Чи не зайшли якіи насилія правъ церковныхъ або грунту церковного? –
4. Що вь той мьрь здѣлано? -

§. VI. Скарбона церковна.

1. Чи находится скринка двома ключами осмотрена, где ся переховуе? – Скринька съ двома ключами есть и переховуеся вь закрестіи.
2. Чи предложеный протоколь скарбонь церковной; чи приходникъ съ концемъ року обчисляе приходы и расходы церковніи зь провизорами? – предложено протоколь скарбонь церкви.
3. Колько найдено грошей готовыхъ? – вь дочерной вь скарбонь 241 к. и вь книж 2 478 к. 86 с., вь матерной 673 к. 60 с. а на книжочці ошадности 2973

к. 47 с.

4. Колько выжиченыхъ? –
5. Разомъ? –
6. Которыи суть Провизоры церковныи? – Андрей Бейба, Стефан Кульчицкій (въ матер); Теодоръ Точиковъ, Михайло Левицкій (філіальна).
7. Кто есть пѣвцемъ церковнымъ? – Николай Пурій, служить отъ 1864 року.
8. Кто есть паламаромъ церкви? – при обохъ церквахъ Иванъ Гриньковъ.
9. Чи всь тїи пильно обовязки свои, и съ добрымъ прикладомъ для прихожанъ справляютъ? – всь исполняютъ свои обов'язки добре.

Примъчанія посьщаючого Настоятеля Деканата: (підписи)

Андрей Бейба
Николай Пурій
Стефан Кульчицький
Андрей Ковальвь
Міхаль Лепецкі
Андрей Дяк
Феб Тимківь
Феб Сеннишинь
Василь Федчакъ
Михаил Грабовский
Андрусь Грицко

Священникъ занимается ревно складкою на иконостасъ такъ матерной, якъ и въ дочерной церкви, и власне въ осени сего року має строитися въ обохъ церквахъ.

Отъ гр.. кат. уряда декан Мокрянського.

Дорожовъ дня 29 червня 1908.

Андрей Децко
Деканъ

Историчне джерело: Archiwum Państwowy w Przemyślu. Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego w Przemyślu, sygn. 5830, s. 275–278.

УДК 94(477.46)«1917/1921»

DOI:

Ігор ОПАЦЬКИЙ,
orcid.org/0000-0002-6786-3295
кандидат історичних наук,
викладач кафедри історії України
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
(Україна, Умань)
igor.opatskiy@gmail.com

ВСТАНОВЛЕННЯ ОКУПАЦІЙНОЇ БІЛЬШОВИЦЬКОЇ ВЛАДИ НА